

НАВЧАЛЬНИЙ КУРС (<i>Syllabus</i> = ОП + НП + РНПД + розклад + Викладач)		
<i>Група полів</i>	<i>Поле</i>	
Назва	– код у загальноуніверситетському класифікаторі (шифр спец. + рівень освіти {Б/М/А/Д} + шифр дисц. за ОП) + назва за ОП {посилання на місце у <i>Навчальному Плані</i> }	029БОК01 Історія України
Анотація курсу	– перелік тем [питань], що розглядаються у дисципліні	<p style="text-align: center;">Змістовий модуль 1. ПРАДАВНЯ ТА СЕРЕДНЬОВІЧНА УКРАЇНА</p> <p>Історія України як наука. Періодизація історії України. Поняття історичної пам'яті та свідомості, етносу (народу) і держави. Проблема появи людини та заселення нею території сучасної України. Процеси формування українського етносу і його державності. Роль державності в утворенні, розвитку й розпаду Русі. Християнство в етнополітичній еволюції давньоруської держави. Русь в етнополітичній історії України та інших східнослов'янських народів. Галицько-Волинське князівство.</p> <p style="text-align: center;">Змістовий модуль 2. УКРАЇНА В ПЕРІОД НОВОЇ ІСТОРІЇ</p> <p>Литовське і руські князівства у створенні та зміцненні нового політичного центру збирання руських земель – Великого князівства Литовського. Люблінська унія 1569 р. і утворення Речі Посполитої. Польсько-католицький фактор в українському етно- й державотворчому процесах.</p>

Берестейська церковна унія 1596 р. Козацтво й Запорізька Січ як осередки формування українського народу, його державності.

Національно-визвольна революція 1648–1676 рр.: причини, характер, роль в соціально-політичній історії України. Козацько-гетьманська держава України під проводом Б. Хмельницького.

Поступове обмеження російським царизмом автономії козацько-гетьманської держави України. Гетьман І. Мазепа в історії України.

Малоросійська політика російського царизму. Зруйнування Запорізької Січі (1775 р.) і ліквідація Гетьманщини.

Т. Шевченко і його історична роль. Роль Кирило-Мефодіївського товариства (1846–1847 рр.) в українському національно-визвольному русі.

Колоніальна політика російського царизму щодо України.

М. Міхновський і формування ідеології українського націоналізму. Створення РУП, її еволюція і розпад на нові партії.

Столипінська аграрна реформа та її наслідки для України.

Змістовий модуль 3.

УКРАЇНА В НОВІТНЮ ЕПОХУ

Лютнева загальноросійська революція 1917 р. і політичні альтернативи її розвитку. Багатовладдя. Українська Центральна Рада в боротьбі за автономію України

Жовтневий переворот у Петрограді та Україна.

		<p>Проголошення Центральною Радою Української Народної Республіки. Ультиматум Радянського уряду Росії Центральній Раді. Створення більшовицької УСРР.</p> <p>Історичні обставини проголошення Центральною Радою незалежності УНР (IV Універсал). Гетьманство П. Скоропадського.</p> <p>Утворення Західноукраїнської Народної Республіки. Акт Злуки УНР і ЗУНР.</p> <p>Запровадження нової економічної політики, її результати для України. «Українізація» в УСРР.</p> <p>Сталінська надіндустріалізація і суцільна колективізація, їх наслідки в Україні. Голодомор 1932-1933 рр.</p> <p>Українське питання в міжнародній політиці напередодні і на початку Другої світової війни. Спроба ОУН(б) відновити українську державність 30 червня 1941 р.</p> <p>Фашистський окупаційний режим в Україні та антифашистська боротьба українського народу. Розгортання двох підпільно-партизанських рухів: під керівництвом ОУН(б) та КП(б)У в 1941–1943 рр.</p> <p>Возз'єднання українських земель на основі рішень Ялтинської та Потсдамської міжнародних конференцій 1945 р. Вклад у перемогу українського народу. Ціна перемоги.</p> <p>ОУН-УПА в боротьбі проти Радянської влади на Західній Україні. Ліквідація греко-католицької церкви та її наслідки.</p> <p>Посилення сталінської політичної реакції в кінці 40-х – на початку 50-х рр. XX ст. Політичні компанії проти «українського буржуазного націоналізму» і «космополітизму».</p>
--	--	---

		<p>Загострення соціально-політичних проблем розвитку України. Дисидентський рух.</p> <p>Проблема державного суверенітету України в політичній боротьбі. Історичні обставини розпаду СРСР і здобуття Україною державної незалежності в 1991 р.</p> <p>Міжнародне визнання незалежності України. Будапештський меморандум. Прийняття Конституції України в 1996 р. та подальші зміни до неї. «Помаранчева революція» 2004 р. Процеси формування політичної нації та громадянського суспільства в сучасній Україні.</p> <p>Місце України в сучасному світі. Проблеми євроінтеграції України. «Революція гідності». Анексія Криму Росією. Російська збройна агресія на Сході України.</p>
	– перелік дисциплін, які є передумовою вивчення курсу	Історія України (шкільний курс).
	– перелік дисциплін, для яких курс є передумовою	
	– очікуваний результат	<p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - сутність основних проблем історії та сучасного буття народу України; - основні закони та етапи розвитку людської спільності; - витоки української нації та її місце у загальнолюдських процесах; - суспільно-економічні, політичні й культурні процеси історичного розвитку українського народу; - історичні події; - зародження та розвиток української державності; - процеси розбудови сучасної незалежної української держави; - діяльність історичних осіб, суспільних рухів і політичних партій;

		<p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - узагальнювати, аналізувати і синтезувати інформацію в діяльності, пов'язаній із її пошуком, накопиченням, зберіганням і використанням; - використовувати методи систематизації, пошуку, збереження, класифікації інформації для різних типів контенту та носіїв; - застосовувати знання у практичних ситуаціях; - навчатися з метою поглиблення набутих та здобуття нових фахових знань; - всебічно аналізувати історичні процеси, події та факти з наукових позицій їх тлумачення; - знаходити, опрацьовувати та аналізувати інформацію з різних джерел; - користуватися категорійно-понятійним апаратом історичної науки; - реалізувати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свободи людини і громадянина в Україні; - зберігати та примножувати моральні, культурні наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.
	<p>- компетентності за ОПІ:</p>	<p>ЗК1 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК2 Здатність зберігати та примножувати моральні,</p>

		<p>культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК3 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК6 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК8 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p>
	- програмні результати навчання за ОПП:	<p>РН6 Виявляти, формулювати і вирішувати інженерні завдання у теплоенергетиці; розуміти важливість нетехнічних (суспільство, здоров'я і безпека, навколишнє середовище, економіка і промисловість) обмежень.</p> <p>РН7 Розробляти і проектувати складні вироби в теплоенергетичній галузі, процеси і системи, що задовольняють встановлені вимоги, які можуть включати обізнаність про технічні й нетехнічні (суспільство, здоров'я і безпека, навколишнє середовище, економіка і промисловість) аспекти.</p> <p>РН16 Розуміти нетехнічні (суспільство, здоров'я і безпека, навколишнє середовище, економіка і промисловість) наслідки інженерної практики.</p>
Місце курсу у НП	- [розподіл по семестрах]	Перший рік, осінній семестр.
	- обсяг кредитів	3 кредити.
	- тижневе навантаження (лекції + практична частина)	(2 – 4).
	- форма контролю	Екзамен.
Зміст курсу	- лекційний курс (тема розділу + питання для самот.	Тема 1. Вступ. Витоки українського народу та його державності .

роботи)

Питання до теми 1.

Історія та інші науки, що допомагають вивчати минуле людства: археологія, антропологія, етнографія, лінгвістика.

Населення України за кам'яної та бронзової доби.

Трипільська археологічна культура як ранньоземлеробська протоцивілізація.

Місце прадавнього населення сучасних українських земель у світовій цивілізації свого часу.

Тема 2. Русь в українській та світовій історії

Питання до теми 2.

Київська Русь періоду розквіту. Історична роль князів Володимира Святославовича і Ярослава Мудрого.

Причини запровадження та роль християнства в соціально-політичній еволюції Русі.

Русь після смерті Ярослава Мудрого. Період феодальної роздробленості.

Причини занепаду Київської Русі.

Галицько-Волинська держава – правонаступниця Київської Русі.

Князювання Ярослава Осмомисла, Романа Мстиславича і Данила Галицького.

Тема 3. Польсько-католицький фактор в українській історії

Питання до теми 3.

Перебування українських земель у складі Речі Посполитої.

Соціальний устрій, церковне та господарське життя в

Україні в другій половині XVI – першій половині XVII ст.

Героїчні військові походи українського козацтва. Політика П. Сагайдачного та її історичне значення.

Козацько-селянські повстання кінця XVI ст. – 1638 р.:

причини, характер і значення в соціально-політичній історії України.

Суперечності московсько-польських інтересів в історичній долі України і розкол серед козацької старшини після смерті Б. Хмельницького.

Велика Руїна.

Тема 4. Україна у складі Російської та Австро-Угорської імперій

Питання до теми 4.

Поділ Польщі між Росією й Австро-Угорщиною та специфіка етнічного, соціального й економічного розвитку українців у складі двох імперій.

Наступ царизму на автономію України. Зруйнування Запорізької Січі (1775 р.) і ліквідація Гетьманщини як закономірний наслідок малоросійської політики російського царизму.

Національно-визвольні прагнення українців Російської та Австро-Угорської імперії XVIII–XIX ст.: гайдамаччина, рух опришків, стихійні селянські повстання.

Кирило-Мефодіївське братство 1846–1847 рр. і його роль в українському національно-визвольному русі.

Розвиток українських земель у складі Австро-Угорської імперії у XIX – на початку XX ст. Перетворення Галичини в другій половині XIX ст. в осередок легалізації українського національно-визвольного руху.

Скасування кріпацтва у 1861 р. і подальший розвиток українських земель у складі Російської імперії. Історичні особливості розвитку капіталізму в Україні.

Столипінська політика та її наслідки для України.

Тема 5. Україна в революційних процесах 1917–1921 рр.

Питання до теми 5.

Політичні погляди, практична державотворча діяльність та історична роль М. Грушевського, В. Винниченка, С. Петлюри.

		<p>Західноукраїнські землі в 1918–1920 рр. Проголошення ЗУНР.</p> <p>Українсько-польська війна.</p> <p>Відносини між УНР і ЗУНР.</p> <p>Тема 6. Україна у міжвоєнний період та в роки Другої світової війни</p> <p>Питання до теми 6.</p> <p>Обставини вступу УСРР до СРСР у 1922 р. Національна теорія і політика більшовиків та їх втілення в «українізації».</p> <p>Нова економічна політика більшовиків. Політика побудови кооперативного ладу в 1920-х рр.</p> <p>Українське питання в міжнародній політиці напередодні і на початку Другої світової війни. Україна та ОУН в агресивних планах фашистського керівництва Німеччини.</p> <p>Напад Німеччини на СРСР. Оборонні бої Червоної Армії в 1941–1942 рр. в Україні та їх значення для подальшого ходу війни.</p> <p>Евакуація.</p> <p>Корінний перелом у ході Другої світової війни і визволення України в 1943–1944 рр.</p> <p>Закінчення війни в 1945 р. та остаточне возз'єднання України.</p> <p>Операція «Вісла».</p> <p>Характер війни 1941–1945 рр. для українського народу. Джерела перемоги у війні з гітлерівською Німеччиною.</p> <p>Внесок у перемогу українського народу. Ціна перемоги.</p> <p>Тема 7. Повоєнний розвиток УРСР</p> <p>Питання до теми 7.</p> <p>Післявоєнна відбудова України в 1940–50-х роках. «Холодна війна» як фактор післявоєнного розвитку України в складі СРСР.</p> <p>Ліквідація греко-католицької церкви та її наслідки.</p> <p>Тема 8. Національно-державне відродження українського народу</p> <p>Питання до теми 8.</p>
--	--	---

		<p>Політика перебудови М. Горбачова та її криза (1985–1991 рр.). Історичні обставини розпаду СРСР і здобуття Україною державної незалежності в 1991 р. Виступи опозиції проти політики президента Л. Кучми. «Помаранчева революція» 2004 р. Незалежна Україна в міжнародних відносинах. Проблеми євроінтеграції України в суперечностях світової глобалізації.</p>
	<p>– навчальна література</p>	<p>Базова Бойко О.Д. Історія України: Навч. посібник. – 3-тє вид., доповн. – К.: Академвидав, 2010. – 688 с. Історія України: Курс лекцій: У 2-х кн. Кн. 1: Від найдавніших часів до кінця ХІХ ст. / Авт.: Л.Г. Мельник, О.І. Гуржій, М.В. Демченко та ін.; Кер. авт. кол. Л.Г. Мельник. – К.: Либідь, 1991. – 576 с. Історія України: Курс лекцій: У 2 кн. Кн. 2: ХХ ст. / Авт.: Л.Г. Мельник, В.Ф. Верстюк, М.В. Демченко та ін.; Кер. авт. кол. Л.Г. Мельник. – К.: Либідь, 1992. – 464 с. Історія України: Навч. посібник / Авт. кол.: В.Ф. Верстюк, О.В. Гарань, О.І. Гуржій та ін.; Заг. ред. В.А. Смолія. – 3-тє вид., доповн. й перероб. – К.: Альтернативи, 2002. – 472 с. Історія України: нове бачення: У 2-х т. / Авт. кол.: О.І. Гуржій, Я.Д. Ісаєвич, М.Ф. Котляр та ін.; Під ред. В.А. Смолія. – Т. 1. – К.: Вид-во «Україна», 1995. – 350 с. Історія України: нове бачення: У 2-х т. / Авт. кол.: В.Ф. Верстюк, О.В. Гарань, В.М. Даниленко та ін.; Під ред. В.А. Смолія. – Т. 2. – К.: Вид-во «Україна», 1996. – 494 с. Каденюк О.С., Сажко В.В. Історія України: Навч. посібник. – Кам’янець-Подільський, 2007. – 396 с. Каденюк О.С., Нестеренко В.А., Сажко В.В., Завадська І.А., Михайлик А.О. Історія та культура України: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти. – Кам’янець-Подільський.: ПДАТУ. – 2018. – 311 С.</p>

Новітня історія України (1900–2000): Підруч. / Авт.: А.Г. Слюсаренко, В.І. Гусєв, В.П. Дрожжин та ін.; За ред. А.Г. Слюсаренка. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – К.: Вища шк., 2002. – 719 с.

Остафійчук В.Ф. Історія України: сучасне бачення: Навч. посібник. – К.: Знання-Прес, 2002. – 348 с.

Політична історія України: Посібник / Авт. кол.: Є.О. Бондарєв, В.П. Горбатенко, В.А. Греченко; За ред. В.І. Танцюри. – К.: ВЦ «Академія», 2002. – 488 с.

Рибалка І.К. Історія України: У 2-х ч. Ч. 1: Від найдавніших часів до кінця XVIII століття: Підручник. – Х.: Основа, 1995. – 446 с.

Рибалка І.К. Історія України: У 2-х ч. Ч. 2: Від початку XIX століття до лютого 1917 року: Підручник. – Х.: Основа, 1997. – 479 с.

Скрипник М.О., Домбровська Л.Ф., Красовський В.М. та ін. Історія України: Навч. посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 367 с.

Допоміжна

Верстюк В.Ф., Дзюба О.М., Репринцев В.Ф. Україна від найдавніших часів до сьогодення: Хронологічний довідник. – К.: Наукова думка, 1995. – 687 с.

Гісем О.В., Мартинюк О.О., Трухан О.Ф. Історія України в таблицях. – Х.: Клуб Сімейного Дозвілля, 2006. – 480 с.

Грушевський М. Історія України–Руси: В 11-ти томах, 12 книгах. – К.: Наук. думка, 1991–1998.

Грушевський М.С. Ілюстрована історія України. – К.: Наук. думка, 1992. – 549 с.

Довідник з історії України: А–Я / За заг. ред. І. Підкови, Р. Шуста. – 2-ге вид. – К.: Генеза, 2001. – 1135 с.

Дорошенко Д.І. Нарис історії України. – Львів: Світ, 1991. –

		<p>576 с.</p> <p>Енциклопедія історії України: У 10 т. / Голова редкол. В.А. Смолій–. – К.: Наукова думка, 2003–2013.</p> <p>Історія України: Навчально-методичний посібник для семінарських занять / Авт. Кол.: В.М. Литвин, А.Г. Слюсаренко, В.Ф. Колесник та ін.; За ред. В.М. Литвина. – К.: Знання-Прес, 2006. – 460 с.</p> <p>Історія України: Посібник / За ред. Г.Д. Темка. – К.: Академія, 2001. – 480 с.</p> <p>Калініченко В.В., Рибалка І.К. Історія України. Ч. III: 1917–2003 рр.: Підручник. – Х.: ХНУ ім. В.Н.Каразіна, 2004. – 628 с.</p> <p>Котляр М., Кульчицький С. Довідник з історії України. – К.: Україна, 1996. – 463 с.</p> <p>Котляр М., Кульчицький С. Шляхами віків: Довідник з історії України. – К.: Україна, 1993. – 380 с.</p> <p>Крип'якевич І.П. Історія України. – Львів: Світ, 1990. – 520 с.</p> <p>Малий словник історії України / В. Смолій, С. Кульчицький, О. Майборода та ін.; Відп. ред. В. Смолій. – К.: Либідь, 1997. – 464 с.</p> <p>Новий довідник: Історія України / Відп. ред. І. Сілакова. – К.: ТОВ «КАЗКА», 2006. – 736 с.</p> <p>Полонська-Василенко Н. Історія України: У 2-х т. – К.: Либідь, 1992. – Т.1. – 591с., Т.2. – 608 с.</p> <p>Реєнт О.П., Шевченко В.М. Історія України у схемах і таблицях: Навч. посібник. – К.: Ін-т історії України НАН України, 2005. – 162 с.</p> <p>Світлична В.В. Історія України: Навч. посібник. /За ред. Ю. Алексєєва. 3-тє вид. – К.: Каравела, 2006. – 400 с.</p> <p>Субтельний О. Україна: історія. – К.: Либідь, 1991. – 512 с.</p>
Координатори	– ім'я + прізвище координатор {посилання	Василь Сажко, к.і.н., доцент

курсу	на <i>Profile</i> }	
	– ім'я + прізвище асистента координатора {посилання на <i>Profile</i> }	-
Розклад	– період вивчення (дата початку – дата завершення)	16.09.2020 – 23.12.2020
	– тривалість (кількість тижнів)	16
	– тривалість (хв.)	80 хв.
	– аудиторія	Згідно з розкладом
Політика курсу	{посилання на загальні правила допуску та вивчення навчальних курсів на сторінці університету/інституту/факультету} (критерії оцінювання + складові підсумкової оцінки + тощо)	<p>Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів, із них: при підсумковому контролі у вигляді екзамену до 50 балів студент може отримати впродовж семестру, решта 50 балів припадає на підсумковий контроль;</p> <p>1. Поточний контроль. Бали, отримані впродовж семестру, за видами навчальної діяльності розподіляються наступним чином (розподіл орієнтовний):</p> <ul style="list-style-type: none"> - робота на семінарських заняттях (відповіді на семінарах, виконання практичних завдань, розв'язання тестових питань на платформі дистанційного навчання Moodle), у разі їх пропусків з поважної причини – індивідуальні співбесіди на консультаціях за темами відповідних занять) – до 50 балів. <p>Присутність на лекціях і семінарах не оцінюється в балах. Пропуски занять підлягають обов'язковому відпрацюванню в індивідуальному порядку під час консультацій. Пропущене заняття має бути відпрацьоване впродовж двох наступних тижнів, при тривалій відсутності студента на заняттях з поважної причини встановлюється індивідуальний графік відпрацювання пропусків, але не пізніше початку екзаменаційної сесії.</p> <p>Студент, який повністю виконав програму навчальної дисципліни й отримав достатню рейтингову оцінку (не менше 25 балів), допускається до підсумкового контролю з дисципліни.</p>

		<p>2. Підсумковий контроль Підсумковим контролем є екзамен. Він здійснюється відповідно до вимог «Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (https://nupp.edu.ua/uploads/files/0/doc/polozhennia/organizacia-osvit-procesu.pdf), а також «Положення про семестровий контроль в Національному університеті «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (https://nupp.edu.ua/uploads/files/0/doc/polozhennia/semestr-kontrol.pdf.) Екзаменаційний білет передбачає наявність 3-ох питань, 2 з яких теоретичні, а третє – виконання тестових завдань на знання історії, теорії та практики архівної справи.</p>
Рекомендації до вивчення курсу	Загальні настанови та рекомендації щодо вивчення навчального курсу та підготовки до контрольних заходів	<p>Для належного опанування дисципліною «Історія України» слід опрацювати базову літературу, яка забезпечить надання студентам знань про сутність соціально-політичних процесів, що відбувалися в минулому й відбуваються в сучасній Україні, їх об'єктивну зумовленість, взаємозв'язки та взаємозалежності.</p> <p>Особливо ретельно слід зосередитись на виробленні умінь аналізувати й оцінювати явища соціально-політичного розвитку українського суспільства в контексті світової історії, зіставляти історичні процеси з епохами, застосовувати набуті знання для прогнозування суспільних процесів; формування свідомості громадянина й патріота України.</p>
Примітки		

- Примітки: 1. **РНПД** – робоча навчальна програма дисципліни.
2. **ОП** – освітня програма.
3. **НП** – навчальний план.

